

24.3.2026

Hallintopoliittinen osasto
Vanhempi hallitussihteeri Anna Gau

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi; HE 182/2025 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta on 18.3.2026 pyytänyt puolustusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen mukaan poliisilaissa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa säädettyjä tiedonsaanti- ja tietojen luovutussäännöksiä muutettaisiin siten, että ne mahdollistaisivat nykyistä paremmin poliisin tietojenvaihdon muiden viranomaisten kanssa muun muassa rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Puolustusvoimien tiedonsaantioikeuksia ja tietojen luovuttamista koskevaan sääntelyyn tehtäisiin vastaavia muutoksia siltä osin kuin muutokset liittyvät Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Puolustusvoimien lakisäätöihin tehtäviin.

Puolustusministeriö on lausunut esityksestä sen ollessa lausuntokierroksella kesällä 2025. Puolustusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että hallituksen esityksessä oli otettu huomioon kaikki muut rikostorjuntaviranomaiset lukuun ottamatta Puolustusvoimia. Puolustusministeriö totesi lausunnossaan, että sen näkemyksen mukaan on ehdottoman tärkeää, että Puolustusvoimilla rikostorjuntaviranomaisena on vastaavat oikeudet kuin muilla turvallisuusviranomaisilla tiedonvaihtoon liittyen.

Puolustusministeriö totesi, että sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain (89/2025) että henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain (332/2019) osalta tulee tarkastella mahdolliset tarpeelliset muutokset, kuten on tehty muidenkin rikostorjuntaviranomaisten lainsäädäntöön.

Puolustusministeriön lausunnon johdosta hallituksen esityksen jatkovalmistelussa esitykseen lisättiin liitelaiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annettua lakia, puolustusvoimista annettua lakia (551/2007) sekä henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia koskevat säännösmuutosehdotukset.

Puolustusministeriö osallistui kyseisten lakimuutosten valmisteluun ja muutokset valmisteltiin yhdessä Pääesikunnan ja sisäministeriön kanssa.

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain 112 §

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimista annetun lain 112 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään Pääesikunnalle oikeus tietojen saantiin yksityiseltä tai julkiselta yhteisöltä tai henkilöltä myös rikoksen paljastamiseksi. Alun perin tiedonsaantioikeus myös rikosten paljastamiseksi sisältyi lakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 82/2023 vp), mutta esityksen valiokuntakäsittelyssä

24.3.2026

Hallintopoliittinen osasto
Vanhempi hallitussihteeri Anna Gau

puolustusvaliokunta totesi mietinnössään (PuV 2/2024 vp) perustuslakivaliokunnan huomauttaneen, että poliisilain mukaan tietoja voidaan saada vain rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Tämän vuoksi valiokuntakäsittelyssä säännöksen sanamuodosta poistettiin Pääesikunnan oikeus saada tietoja myös rikosten paljastamiseksi.

Pääesikunnan tehtävänä on sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain 93 §:n mukaan sotilaallisen maanpuolustuksen alalla havaita, estää ja paljastaa laitonta sotilaallista tiedustelutoimintaa sekä sellaisia rikoksia, jotka voivat muutoin uhata maanpuolustusta, valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Lisäksi Pääesikunnan tehtävänä on saman lain 88 §:n mukaan lisäksi sotilasrikkosten paljastaminen.

Nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksessä poliisilain 4 luvun 3 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös poliisilla olisi pykälässä tarkoitettu tiedonsaantioikeus myös rikosten paljastamiseksi. Vastaava oikeus tiedonsaantiin on jo Tullilla ja Rajavartiolaitoksella. Koska sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain mukaan Pääesikunnan tehtävänä on rikosten paljastaminen, on niiden tehtävien toteuttamiseksi ensiarvoisen tärkeää, että Pääesikunnalla on tiedonsaantiin vastaavat oikeudet kuin sillä on jo rikosten estämisen sekä selvittämisen osalta.

Lisäksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta annetun lain 112 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Pääesikunnalle tiedonsaantioikeus myös henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tietojensaannin tarve voisi aktualisoitua esimerkiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain 188 §:n (toimiminen toisen rikostorjuntaviranomaisen tehtäväalueella) tarkoittamassa tilanteessa, jossa toinen viranomainen pyytäisi Pääesikuntaa suorittamaan jonkin toimenpiteen vaaran torjumiseksi. Erityisesti merkityksellinen tiedonsaantioikeus saattaisi olla 188 §:n 2 momentin mukaisessa kiiretilanteessa, jossa Pääesikunta suorittaisi toimenpidettä omasta aloitteestaan. Tavoitteena voisi olla selvittää vaaraa aiheuttavan tai vaarassa olevan henkilön tai henkilöiden henkilöllisyys. Pääesikunta voisi pyytää tiedon esimerkiksi verkkoviestin IP-osoitteesta ja edelleen selvittää pykälän nojalla tiedot IP-osoitteen käyttäjästä. Tietojen saanti akuuteissa vaaratilanteissa mahdollistaisi myös esimerkiksi vaaran kohteena olevan henkilön varoittamisen tai muun reagoimisen tilanteissa, joissa henkilön arvioidaan olevan hengen ja terveyden vaarassa.

Puolustusministeriö toteaa lisäksi, että esimerkiksi poikkeusolojen aikana viranomaisten tiedonsaantiin ja tiedonvaihtoon liittyvien yhtäläisten oikeuksien – ja samalla toki velvollisuuksien – tarve ja merkitys kasvaa huomattavasti. Toimivaltaisten viranomaisten kesken saatetaan silloin joutua esimerkiksi tekemään myös tehtävien ja toimivaltuuksien puitteissa toisenlaista painotusta tai priorisointia kunkin viranomaisen tehtäväalueella.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että pykälässä tarkoitettu tiedonsaantioikeus olisi myös pidätettäväksi, vangittavaksi tai kiinniotettavaksi määrätyn etsintäkuulutetun tavoittamiseksi. Erityisesti poikkeusoloissa on välttämätöntä, että viranomaiset voivat toimia joustavasti muun muassa sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annetun lain 188 §:n tarkoittamissa tilanteissa yhteistoiminnassa. Puolustusvoimat voisi asettaa henkilön tarvittaessa pidättämishakuun ja tehdä tämän jälkeen henkilön tavoittamiseksi aktiivista etsintää, esimerkiksi pankkitiedot hakemalla. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista, että viranomaiselta toiselle tapahtuvan tehtäväsiirron yhteydessä Puolustusvoimat (Pääesikunta) voisi antaa tehtävää hoitavalle viranomaiselle jo valmiiksi mahdollisimman hyvät tiedot tehtävän hoitamiseksi.

24.3.2026

Hallintopoliittinen osasto
Vanhempi hallitussihteeri Anna Gau

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2 momenttia siten, että Pääesikunnan tietopyyntöjen kohteena voisi jatkossa olla tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja säännöksessä nykyisin mainitun yhteisötilaajan sijasta. Tietoyhteiskunnan palvelulla tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 3 §:n 29 kohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluita kuten sähköisenä etäpalveluna vastaanottajan henkilökohdaisesta pyynnöstä tavallisesti korvausta vastaan toimitettavaa palvelua.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla tarkoitettaisiin vastaavasti palvelun tarjoajaa, joka tarjoaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 29 kohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluita. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi pilvipalveluiden tai erilaisten datakeskuspalveluiden tarjoajat tai muut digitaalisen infrastruktuurin tarjoajat, kuten verkossa toimivat markkinapaikat tai hakukoneet, taikka erilaiset verkkoyhteisöalustat. Tietoja voitaisiin siten luovuttaa Pääesikunnalle rikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Ehdotettu sanamuoto kattaisi aiempaa laajemman joukon erilaisia toimijoita sekä kaikki palvelun tarjoamiseen osallistuvat eri toimijat, joilta Pääesikunta voisi saada tietoja lakisääteisten tehtäviensä suorittamiseksi. Palveluketjuun voi liittyä useampia eri palvelun tarjoajia, joilla on eri tehtäviä ja rooli palvelun tuottamisessa, vaikka palvelun tarjoaja ei itsessään välitä viestintää. Muutos olisi myös yhdenmukainen muita rikostorjuntaviranomaisia koskeviin säädöksiin ehdotettavien muutosten kanssa.

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimista annetun lain 112 §:ään ehdotettavat muutokset ovat tärkeitä. Niiden taustalla ovat muun muassa toimintaympäristön muutokset, erityisesti yhteiskunnan digitalisaatio ja siihen liittyvä teknologinen kehitys, joiden seurauksena nykyinen sääntely ei enää kaikilta osin vastaa käytännön tarpeisiin.

Puolustusvoimista annetun lain 17 a §

Puolustusvoimista annettuun lakiin esitetään lisättäväksi uusi 17 a § koskien tietojen luovuttamista. Pykälän mukaan Puolustusvoimat saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tietoja yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetussa laissa (310/2025) tarkoitettulle kriittiselle toimijalle tai kyberturvallisuuslain (124/2025) 3 §:ssä tarkoitettulle toimijalle, jos tietojen luovuttaminen on tarpeen Puolustusvoimille tai edellä mainitulle toimijalle kuuluvan kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen tai häiriönsietokyvyn parantamiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi. Tietojen luovuttamisesta 1 momentin nojalla päättää pääesikunta.

Puolustusministeriö toteaa, että Puolustusvoimien mahdollisuus luovuttaa tietoja myös säännösehdoituksessa tarkoitetuille toimijoille kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen tai häiriönsietokyvyn parantamiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi on tärkeää nykyisessä turvallisuusympäristössä, koska muun muassa tieto- ja viestintäteknologia sekä niihin liittyvät palvelut ovat keskeinen osa nykyaikaista yhteiskuntaa ja sen kriittistä infrastruktuuria.

Sotilaallisen maanpuolustuksen näkökulmasta mahdollisuus tietojen tehokkaaseen jakamiseen turvallisuusviranomaisten ja kriittisen infrastruktuurin toimijoiden kesken on olennaista. Lakiesitys selkeyttää viranomaisen toimintamahdollisuuksia sekä parantaa

24.3.2026

Hallintopoliittinen osasto
Vanhempi hallitussihteeri Anna Gau

tiedonvaihtoa. Kriittisen infrastruktuurin rooli sotilaallisessa maanpuolustuksessa korostuu jatkuvasti ja Puolustusvoimat on aktiivinen toimija yhdessä muiden viranomaisten kanssa kriittisen infrastruktuurin resilienssin kehittämisessä ja varmistamisessa.

Henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:ää siten, että Puolustusvoimat saisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilötietoja muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulle yhteisölle myös oma-aloitteisesti.

Puolustusministeriö pitää ehdotettua muutosta tärkeänä. Erityisesti rikostorjunnassa saattaa tulla eteen tilanteita, joissa rikoksen estämiseksi tietoja täytyy oma-aloitteisesti välittää toiselle viranomaiselle. Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen voi liittyä esimerkiksi Puolustusvoimien yhteistoimintaan toisen viranomaisen kanssa tai yleisemmin tilanteisiin, joissa Puolustusvoimat omassa toiminnassaan tekee toisen viranomaisen säädettyihin tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvaan asiaan liittyvän havainnon. Puolustusministeriö toteaa tässä yhteydessä myös, että tiedon oma-aloitteinen luovuttaminen ei kuitenkaan saisi muodostua pääsäännöksi.

Lisäksi pykälän 1 momentin 2 kohdan b alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin maininta poliisin tehtävänä olevasta kansallisen turvallisuuden suojaamisesta. Nyt käsiteltävän hallituksen esityksen jatkovalmistelussa huomattiin, että koska kansallisen turvallisuuden suojaamisen tehtävä lisättiin voimassa olevan poliisilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisesti poliisin tehtäviin poliisilain siviilitiedustelua koskevan sääntelyn muutosten yhteydessä ja laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa puolestaan tuli voimaan 1.4.2019, eli hieman ennen sotilas- ja siviilitiedustelulakien voimaantuloa, ei sen sääntelyssä ollut mahdollista ottaa huomioon suojelupoliisin tehtäviin kuuluvaa uutta tehtävää ja henkilötietojen luovutusta koskeva sääntely jäi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetussa laissa siviilitiedusteluviranomaisen tehtävien osalta siten puutteelliseksi.

Puolustusministeriö toteaa, että ehdotettu muutos on tarpeellinen, jotta Puolustusvoimat voi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n nojalla luovuttaa poliisille tietoa myös niitä poliisilain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten, jotka liittyvät kansallisen turvallisuuden suojaamiseen.

Lopuksi

Puolustusministeriö toteaa lopuksi, että hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat kannatettavia. On tärkeää, että tiedonsaanti- ja tietojen luovutussäännöksiä selkeytetään. Erityisesti turvallisuusviranomaisten välinen kokonaisturvallisuuden mallin mukainen viranomaisyhteistyö edellyttää tiedonsaanti- ja tietojen luovutussäännösten riittävyyttä ja tapauskohtaiseen harkintaan perustuvaa joustavuutta. Puolustusministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa hallituksen esityksestä.